

ג'מ'וס

הג'נטלמן

פרק א' הצד השני של החפץ אורי אבנרי

המלחמה התקרבה לקצה. אחד אחד

נעלמו הוותיקים, נפלו, נפצעו, עלו בדרגה או חזרו לעורף.

אנחנו, אחרוני המוראים הישראליים מ'מי הראשית', הפכנו מפקדים של כיתות עולים חדשים...

ט'פוח נשם ראשונות, דקיקות, מלספות...
נחנו עומדים בכיכר מוגרבי. מכונית-משא גדולה ופתוחה
באה להחזיר אותנו למחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

האנשים עומדים בשלוש שורות לרגלי השעון, אשר מחוץ
מחברים לחצות, וג'מ'וס עומד לפנינו, צועק צרפתית ומשוץ
ישראלית. האנשים רועדים מקור בחולצותיהם הדקות, וקשה
לברר אם חסר משהו ואם לא. אורחים בודדים, עטופים מער
לים עבים, עוברים ומעטים מבט בחפץ במחנה.

חולצתו ומוציא מהן שתי כתפיות של סרן. "רגיל אני
להסירן בהיותי בתל-אביב. איני אוהב לענוד את הסימנים
לעיני הבריות."

"למה?" ענתה נותן כה רבה חורגת מתחום התפיסה של
הבחורה.

ג'מ'וס מחיך חיוך של עליונות. "הלא תביני, מעדיף אני
שהבריות יעריכוני כאדם, ולא כנוש-אדרגה. אחרי ככלות הכל,
כל משתמש בתל-אביב עונד בימים אלה דרגה של סרן,
ואין זה נאה למפקד קרבי להידמות אליהם."

הערצתה של הבחורה גדלה מרגע לרגע.

"האם אין זה משפיע לרעה על האנשים שלך שאינך עונד
את הדרגות?"

"להיפך, מבטיח לה ג'מ'וס. "מפקד טוב אינו שולט באנשים
באמצעות הדרגות, אלא בכוח אישיותו. מלבד זאת, האנשים
אוהבים מפקדים דימוקרטיים, ובאותם כי אנו מתהלכים
בתל-אביב במדי טוראים, הם רוחשים לנו כבוד רב יותר."

"אבל במחנה אתם לובשים את הדרגות?"

"לצערנו כן, כי אין לנו ברירה!" נאנח ג'מ'וס. הוא
קורץ לי בעין. "מוטב שנענוד שוב את הכתפיות."

ומה אתה?" פונה הבחורה אלי.

"מי הוא?" מתערב ג'מ'וס, לפני שאני מספיק להעמיד
את העובדות על אמיתותן, "זהו סוסר צבאי."

"באמת?" שואלת הבחורה, ונראה שקרני עולה בעיניה.
אני רוצה לאמר לה שאני בסך הכל מפקד ערוב של כיתה
קרבית ערובה עוד יותר. אך למה לקלקל לג'מ'וס את הרושם?
אם אומר את דבריו, יפר הדבר את חברותנו. בלית ברירה
אני מוציא מכיס חולצתי את הכתפיות שלי — כתפיות של
סגן-ראשון — וענד אותן על חולצתי.

האמת היא שאני נושאים אתנו כתפיות אלה מתוך מחשבה
קרבית צלולה. יודעים אנחנו שהחיילים נוהגים לרצות בתום
הקרב את כל השבויים חסרי הדרגות, ואילו בקצינים אין הם
פוגעים לרעה. רחמנות זו אינה נובעת, כמובן, מטוב לב,
אלא מטעמים של יעילות צבאית — קציני המודיעין דורשים
במפגש כי קצינים שבויים יובאו אליהם כדי לסחוט מהם
ידעיות.

חשבונו, שנתגבש אחרי שעות רבות של הרהורים, מבוסס
על התקווה שבמקרה של נפילתנו בשבי נספיק לענוד את
הדרגות ולהינצל, בדרך זו, מידיהם של הלוותמים המצרים
הפשוטים. אחרי שיעבירונו לעורף נוכל כבר להסתדר,
איך שהוא.

אחרי שהתחלנו לשאת אתנו את הדרגות נבחר לנו, כמובן,
שיש בהן כדי להועיל לנו גם במצבים שחית מסוכנים. קל
לנו לעצור מכונית לשם טרמפ כשאנו מופיעים בלבוש קצי-
נים. מספר רחוק במכונית יעבור בבזז על פני טוראי פשוט,
אך יחשוב זאת לכבוד לעצמו לעצור ולארץ במכוניתו סרן
או סגן-ראשון.

רק פעם אחת קרה לנו שעצרנו, בטעות, את מכוניתו של
מפקד החטיבה. רק באותו ראינו את פניו. מן הסתם התפלא
במקצת על שני הקצינים שהפנו לפתע את אחוריהם והסתלקו
בריצת מרוץ לא מקבר לרכס הקרוב...

נחנו, מפקדיה-הפלמ"ח הוותיקים, איננו רואים בדר-
גות... ג'מ'וס פותח בנאומו-הסברה מקיף. רברבן ארוך.
אך כעצם, מדוע לא? יש לו שמם, מעל-הסוואה ואקדח
גדול, והוא בודאי מוכשר להנהיג פלוגה בקרב. מעטים
המפקדים היכולים להתפאר שהשתתפו במספר כה רב של
קרבות. הוא בוגר בית-ספר גבוה, המארוקאים שלנו מעריצים
אותו, והוא שולט בחמש או שש שפות. הוא באמת שרת
בשעתו בפלמ"ח, אך עבר עם פרוץ המלחמה כטוראי שוטט
לחי"ש, כי החליט להימנע מלקבל על עצמו תפקיד אחראי
מאד שלא נעם לו.

"אולי יש לכם סיגריה?" מתחננת הבחורה. כמעט שכחתי
אותה.

הסיגריות בכיסי, אך איני יכול להגיש אליהן כשהיא
יושבת עלי.

"תואילי נא לזנו קצת ימינה," אני מבקש. היא ויושבת
בחיך של ג'מ'וס. אני מוציא שלוש סיגריות ומחלקן.

"ועכשיו," אני פונה לג'מ'וס. "הואיל לתת לנו אש."

הוא בולע את הקללה העולה על שפתיו, מעביר את הבחורה
לחיך ומשפשש בכיסיו. גופה רך וחם.

נו מגיעים לפרשת בית-דגון. הנהג הנבזה קנא בנו,
כנראה, ונסע במהירות השטן.

"אולי תביאו אותי לסרפנד?" מציעה הבחורה.

ג'מ'וס מסתכל בי. לא היה איכפת לנו לבלות עוד רבע
שעה במצב הנוכחי. אך למעלה עומדים האנשים, והם רועדים
ורטובים.

"לדאבוני הרב אין לנו אפשרות," מתנצל ג'מ'וס. "אנחנו
יוצאים לסיור חשוב. אך נוכל להביאך עד ראשון-לציון."

"לא, תודה!" הבחורה כועסת. נראה שהיא רגילה לכך
שהחיילים ממלאים אחרי בקשותיה. אולי גם נדמה לה שהדבר
מגיע לה. אחרי שישיבה על ברכיו. ג'מ'וס, הג'נטלמן, פותח
לה את הדלת.

זהו קטע מתוך הספר השני המוצע
לקוראי "העולם הזה" לפי התנאים המיו-
חדים של שרות הספרים. פרטים נוספים
ראה במודעה בעמוד 18, בגליון זה.